

REMISSYTTRANDE

Datum

2025-09-19

Dnr

2025/3933

Regeringskansliet
Socialdepartementet

s.remissvar@regeringskansliet.se

s.sofi@regeringskansliet.se

Betänkandet Digital teknik på lika villkor – En reglering för socialtjänsten och verksamhet enligt LSS (SOU 2025:39)

(Departementets diarienummer S2025/00778)

Utredningens förslag på användandet av digital teknik inom socialtjänsten kan komma att aktualisera skyddet mot betydande intrång i den personliga integriteten som innebär övervakning eller kartläggning av den enskildes personliga förhållanden enligt 2 kap. 6 § andra stycket regeringsformen (RF). Användning av sådana åtgärder förutsätter att den enskilde samtycker till det. Under vissa i grundlagen angivna förutsättningar får dock rättigheten begränsas genom lag. (Se 2 kap. 6, 20 och 21 §§ RF.)

Användning av särskilt integritetskänslig teknik

Utredningen föreslår att det införs nya bestämmelser i lagen (2001:454, SoLPUL) om behandling av personuppgifter inom socialtjänsten. Förslaget innebär att samtycke som huvudregel ska krävas för personuppgiftsbehandling om den digitala teknik som används vid insatser enligt lagen (1993:387, LSS) om stöd och service till vissa funktionshindrade eller socialtjänstlagen (2001:453, SoL)¹ har funktioner som möjliggör vad som betecknas som monitorering, sensorering eller positionering. Under vissa förutsättningar ska dock personuppgiftsbehandlingen kunna ske utan samtycke om en person har nedsatt beslutsförmåga.

Som utredningen själv konstaterar aktualiserar användningen av de aktuella funktionerna skyddet mot övervakning eller kartläggning i 2 kap. 6 § andra stycket RF. Även om ett samtycke till den personuppgiftsbehandling som sker genom användningen av funktionerna i och för sig skulle kunna anses omfatta övervakningen eller kartläggningen som sådan, anser Justitiekanslern att frågor som berör grundlagsskyddet inte primärt bör hanteras som personuppgiftsfrågor. Det måste vara tydligt för den enskilde att samtycket avser användningen av särskilt integritetskänslig teknik som möjliggör övervakning eller kartläggning. Regleringen bör alltså tydliggöra att samtycke krävs såväl rörande användningen av tekniken, dvs. själva övervakningen eller kartläggningen som sådan, som den därtill kopplade personuppgiftsbehandlingen. Eftersom det alltså inte enbart är en fråga om samtycke till behandling av personuppgifter bör vidare övervägas om inte regleringen – och eventuella undantag från denna – borde införas även i SoL och LSS.

---

¹ Numera har socialtjänstlagen (2025:400, SoL) trätt ikraft.

Bedömning av nedsatt beslutsförmåga

Utredningen föreslår att personer med nedsatt beslutsförmåga under vissa förutsättningar undantas från kravet på samtycke vid sådan särskilt integritetskänslig personuppgiftsbehandling som kan aktualisera grundlagsskyddet. I praktiken innebär förslaget att det är den som handlägger ett ärende om bistånd eller den personal som arbetar nära den som får insatsen som ska bedöma beslutsförmågan.

Justitiekanslern menar att denna del av förslaget väcker frågor. Som anges i utredningen är personer med nedsatt beslutsförmåga en utsatt grupp med stort behov av stöd och hjälp från sin omgivning. Vidare kräver bedömningar av beslutsförmåga i många fall svåra överväganden. (Se s. 329.) Resultatet av att en person bedöms ha nedsatt beslutsförmåga medför att digital teknik som kan innebära ett mycket kännbart integritetsintrång får användas utan samtycke. När en sådan bedömning ska göras ställs stora krav på rättssäkerhet och förutsebarhet. Bedömningen bör därför dokumenteras i ett formligt beslut. Justitiekanslern anser vidare att det bör finnas en tydligt utpekad aktör med rätt kompetens och ansvar för att göra den typen av bedömningar. Det kan t.ex. vara läkare, ansvarig sjuksköterska eller verksamhetschef. Att det finns någon utpekad som fattar beslut om att samtycke inte krävs och därigenom ansvarar för bedömningen underlättar också för efterföljande tillsynsåtgärder. Att det i förslaget ingår att ett metodstöd ska tas fram för bedömningarna är således inte tillräckligt i sammanhanget.

Förhållandet till e-dataskyddsdirektivet och lagen om elektronisk kommunikation

Utredningen har även föreslagit att kraven på samtycke i 9 kap. 7 och 28 §§ lagen (2022:482, LEK) om elektronisk kommunikation inte ska gälla för sådan behandling av personuppgifter som är tillåten enligt den föreslagna regleringen i SoLPUL. Utredningen har därvidlag bedömt att e-dataskyddsdirektivet ger utrymme för att i nationell rätt införa en reglering för personer som inte har förmågan att samtycka (se s. 352). Det framgår inte på vilka grunder den bedömningen har gjorts. Denna oklarhet måste adresseras i det fortsatta lagstiftningsarbetet.

I den mån den föreslagna regleringen skulle bedömas som förenlig med direktivet anser Justitiekanslern att det i LEK bör införas en hänvisning till SoLPUL så att det även av LEK framgår i vilka fall kraven på samtycke inte gäller.

Ärendet har föredragits av Maria Mirlas. I ärendets beredning har även byråchefen Martin Mörk deltagit.

Thomas Bull